

Briuselis, 2022 12 14
SWD(2022) 419 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

pridedamas prie

Komisijos komunikato

„Valstybės pagalbos žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse gairės“

ir

Komisijos Reglamento, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius

{ C(2022) 9120 final } - { C(2022) 9131 final } - { SEC(2022) 442 final } -
{ SWD(2022) 418 final }

Santraukos lentelė
Valstybės pagalbos žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse taisyklių peržiūros poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?
<p>Atliekant valstybės pagalbos žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse taisyklių peržiūrą nustatytos šios probleminės sritys (taisyklės sudaro konkretiems sektoriams skirtas bendrosios išimties reglamentas, vadinamas ŽŪBIR, ir gairės): i) esama rizikos, kad taikant dabartines taisykles reformuotos bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) ir žaliajo kurso tikslų nebus galima visiškai pasiekti; ii) taisyklės neatspindi kintančių aplinkybių; iii) tiek valstybių narių valdžios institucijos, tiek Komisija patiria nereikalingų administracinių išlaidų ir iv) individualios pagalbos subsidijos nėra pakankamai skaidrios ir neatitinka horizontaliųjų valstybės pagalbos taisyklių. Valstybės pagalbos žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse taisyklės taikomos visoje ES.</p>
Ką reikėtų pasiekti?
<p>Bendrasis tikslas – nustatyti žemės bei miškų ūkio ir kaimo vietovių srityse taikytinas valstybės pagalbos taisykles, kuriomis esant mažesnėms administracinėms išlaidoms padedama siekti BŽŪP ir žaliajo kurso tikslų nepagrįstai neiškraipant konkurencijos. Šiuo tikslu atliekant peržiūrą bus siekiama trijų konkrečių tikslų: i) užtikrinti valstybės pagalbos taisyklių veiksmingumą, numatant jų suderinimą su horizontaliosiomis nuostatomis, teisinį tikrumą ir tinkamas konkurencijos apsaugos priemones; ii) užtikrinti, kad jos derėtų su BŽŪP ir žaliajo kurso tikslais, ir iii) siekti administracinio supaprastinimo.</p>
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda (subsidiarumo principas)?
<p>Subsidiarumo principas netaikomas, nes Komisija turi išimtinę kompetenciją valstybės pagalbos suderinamumo srityje.</p>
B. Sprendimai
Kokių yra galimybių pasiekti šiuos tikslus? Ar viena iš galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Jei ne, kodėl?
<p>Poveikio vertinimo ataskaitoje išdėstytos dvi politikos galimybės:</p> <p>1) 1 galimybė. Prisitaikymas prie būsimos BŽŪP teisinės sistemos, suderinimas su gyvūnų sveikatos teisės aktais, skelbimo ribinių verčių mažinimas, suderinimas su horizontaliosiomis valstybės pagalbos nuostatomis, supaprastinimas ir nedidelis ŽŪBIR taikymo srities išplėtimas.</p> <p>Be glaudesnio suderinimo su naująja BŽŪP teisine sistema, ši galimybė apimtų supaprastinto metodo, taikomo pagal BŽŪP bendrai finansuojamoms priemonėms, įtraukimą į gaires (vadinamoji suderinamumo prielaidos sąlyga). Pagal 1 galimybę ŽŪBIR taikymo sritis būtų išplėsta – ji apimtų visas miškininkystės priemones, nepriklausomai nuo to, ar jos bendrai finansuojamos pagal BŽŪP, ar ne, ir saugomų gyvūnų padarytos žalos kompensavimo pagalbą. Procedūriniai ŽŪBIR reikalavimai būtų suderinti su BBIR reikalavimais. Individualios pagalbos subsidijų skelbimo ribinė vertė būtų sumažinta nuo dabartinės vertės – 500 000 EUR – iki 100 000 EUR (pagal naujausius horizontaliuosius valstybės pagalbos teisės aktus) ir nuo dabartinės pirminės žemės ūkio gamybos sektoriui taikomos vertės – 60 000 EUR – iki 10 000 EUR. Valstybės pagalbos taisyklės būtų suderintos su galiojančiais ES gyvūnų sveikatos teisės aktais. Pagal 1 galimybę gairėse taip pat būtų numatyta galimybė taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimo tvarką. Be to, mažoms</p>

<p>savivaldybėms būtų numatyta reikalavimo pateikti priešingos padėties scenarijų išimtis.</p> <p>2) 2 galimybė. 1 galimybė ir kiti pakeitimai, kuriais skatinama siekti žaliojo kurso tikslų, ir visiškai ŽŪBIR taisyklių taikymo srities išplėtimas.</p> <p>Be to, pagal 2 galimybę didžiausios pagalbos sumos, skiriamos įsipareigojimams aplinkos, klimato ir gyvūnų gerovės sritims, gairėse būtų pakeistos didžiausios pagalbos intensyvumo sumomis papildomoms išlaidoms ir prarastoms pajamoms padengti. Būtų numatyta galimybė taikyti rezultatais grindžiamus metodus, pvz., sekvestruojamojo ūkininkavimo schemas. Būtų padidinta tinkamų finansuoti išlaidų, patirtų dėl laukinių gyvūnų ūkininkams padarytos žalos, apimtys. Būtų įtraukta pagalba invazinių svetimų rūšių padarytai žalai atitaisyti. Būtų sudarytos sąlygos didesnėms paskatoms teikti miškų ekosistemų funkcijų atkūrimo pagalbą. Be to, pagal 2 galimybę būtų numatyta pagalba augalų ir grybų natūralioms buveinėms miškų ūkio sektoriuje atkurti ir prižiūrėti. Pagal 2 galimybę ŽŪBIR taikymo sritis būtų išplėsta, kad apimtų visas supaprastinimo galimybes apimančias priemones (dėl kurių Komisija įgijo patikimos bylų nagrinėjimo patirties), sudarančias beveik 50 % visų priemonių, apie kurias šiuo metu turi būti pranešta.</p> <p>Abiejų politikos galimybių atveju taip pat nagrinėjami du variantai, t. y.:</p> <p><i>1a ir 2a variantai:</i> skelbimo ribinių verčių sumažinimas tik veiklos, nesusijusios su pirmine žemės ūkio gamyba, atveju ir</p> <p><i>1b ir 2b variantai:</i> dėl pavojingų meteorologinių reiškinių patirtų nuostolių ribinių verčių sumažinimas iki 20 %.</p> <p>Tinkamiausia galimybė – 2, nes visose kategorijose (valstybės pagalbos taisyklių veiksmingumo, suderinamumo su naująja BŽŪP ir žaliuoju kursu, valstybių narių valdžios institucijų ir Komisijos tarnybų procedūrų administracinio supaprastinimo ir poveikio MVĮ) ji vertinama geriausiai.</p>
<p>Kokios yra įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria?</p> <p>Valstybių narių valdžios institucijos, kurioms siūlomos politikos galimybės turės didžiausią poveikį, išreiškė susirūpinimą dėl papildomos administracinės naštos, kurios galima tikėtis sumažinus skelbimo ribines vertes (būdinga visoms galimybėms, tačiau mažesniu mastu – 1a ir 2a variantams). Be to, jos palankiai įvertino numatomą ŽŪBIR taikymo srities išplėtimą (numatytą pagal 1 galimybę bei 1a ir 1b variantus ir platesniu mastu pagal 2 galimybę bei 2a ir 2b variantus) ir suderinamumo prielaidos sąlygą, kuri įtraukta į visas galimybes. Ateičiai tinkamo reglamentavimo platformoje (kuri taip pat atstovauja MVĮ tinklui) pasisakoma už tai, kad valstybės pagalbos taisyklės būtų labiau suderintos su žaliaja politika (kuri taikoma visoms galimybėms, tačiau labiausiai – 2 galimybei ir 2a variantui) ir tuo pačiu pageidaujama suderinti dėl pavojingų meteorologinių reiškinių patirtų nuostolių ribinę vertę su BŽŪP reglamentu (šį prašymą atitiktų 1b ir 2b variantai).</p>
<p>C. Tinkamiausios galimybės poveikis</p>
<p>Kokie yra tinkamiausios galimybės pranašumai?</p> <p>Pasirinkus tinkamiausią galimybę padidėtų valstybės pagalbos kontrolės skaidrumas ir ŽŪBIR bei gairės būtų suderintos su horizontaliosiomis valstybės pagalbos nuostatomis. Tai savo ruožtu padidintų valstybės pagalbos taisyklių veiksmingumą žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse. Pasirinkus tinkamiausią galimybę būtų labiau prisidedama prie naujosios BŽŪP ir žaliojo kurso tikslų. Tai labai supaprastintų administravimą, visų pirma valstybių narių valdžios institucijoms ir Komisijos tarnyboms.</p>
<p>Kokios yra tinkamiausios galimybės išlaidos?</p> <p>Pasirinkus tinkamiausią galimybę padidėtų valstybių narių valdžios institucijų administracinės išlaidos,</p>

susijusios su naujų skaidrumo reikalavimų laikymusi. Tačiau šias išlaidas turėtų gerokai kompensuoti nauda, kurios tikimasi išplėtus ŽŪBIR taikymo sritį, į gaires įtraukus suderinamumo prezumpcijos sąlygą ir kitais supaprastinimo etapais, įtrauktais į tinkamiausią galimybę.

Koks poveikis MVĮ?

Tinkamiausia galimybė turėtų teigiamą poveikį MVĮ. Spartesnės valstybės pagalbos procedūros reiškia galimybę greičiau gauti pagalbą. Tai ypač aktualu MVĮ, kurių galimybės gauti finansavimą dažnai yra ribotos. Numatomas ŽŪBIR taikymo srities išplėtimas MVĮ bus naudingas labiau nei didelėms įmonėms, nes daugelis į ŽŪBIR įtrauktų priemonių taikomos tik MVĮ.

Proporcingumo principas?

Siūlomos politikos galimybės yra proporcingos, nes jomis neviršijama to, kas būtina šioje iniciatyvoje nustatytiems tikslams pasiekti.

D. Tolesni veiksmai

Kaip bus stebimas ir vertinamas poveikis?

Naujasis ŽŪBIR baigs galioti 2029 m., o tai reiškia, kad ŽŪBIR (ir gairių) vertinimas bus atliktas iki 2028 m. pabaigos. Esant didesniai skaidrumui, kuris būtų užtikrinamas pasirinkus tinkamiausią galimybę, būtų daromas teigiamas poveikis valstybės pagalbos kontrolei ir gerinamos atskirų pagalbos gavėjų galimybės naudotis duomenimis. Be to, būsimą vertinimo duomenis turėtų būti įmanoma rinkti atlikus *ex post* stebėseną, pagrįstą esamų pagalbos schemų imtimi; tokią stebėseną Komisijos tarnybos vykdo kasmet. Komisija taip pat turi galimybę reikalauti atlikti valstybės pagalbos schemų, susijusių su didele galimo konkurencijos iškreipimo rizika, *ex post* vertinimą. Valstybės pagalbos rezultatų suvestinė, kurioje pateikiama informacija apie bendrą padėtį valstybės pagalbos požiūriu kiekvienoje valstybėje narėje, yra dar viena svarbi Komisijos stebėsenos ir vertinimo priemonė.